

Bohuslav Ošťádal obdržel Hlávkovu medaili, nadace ocenila i další osobnosti

20.11.2025 - Luděk Svoboda | Akademie věd České republiky

Renomovaní vědci i mladí badatelé převzali 16. listopadu 2025 na lužanském zámku u Přestic medaile a ceny Josefa Hlávky. Slavnostní akt Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových připomněl v předvečer Dne boje za svobodu a demokracii odkaz mecenáše a zakladatele předchůdkyně Akademie věd ČR, který svůj život spojil s podporou vzdělanosti, vědy i umění.

Význam Josefa Hlávky, jehož jméno je pevně spjato s českou vědou i uměním, vyzdvihl v úvodu ceremoniálu předseda Akademie věd ČR Radomír Pánek: „Hluboce si vážíme odkazu mecenáše a zakladatele České akademie císaře Františka Josefa – instituce, která je předchůdkyní současné Akademie věd. Stál v jejím čele jako první prezident a jeho vize podpory vysokých škol prostřednictvím vědy inspirovala i Tomáše Garrigua Masaryka.“

V této souvislosti vyzdvihl dlouhodobé dobré vztahy s Nadáním Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových a poděkoval jejímu vedení za trvalou podporu spolupráce mezi vědeckými, vzdělávacími a kulturními institucemi. „Akademie věd pokládá svou účast na vzdělávání vedle výzkumu za hlavní součást svého poslání,“ dodal Radomír Pánek.

Výzkumy křehké síly v nás

Medaili Josefa Hlávky obdržel na návrh předsedy Akademie věd ČR Bohuslav Ošťádal z Fyziologického ústavu AV ČR. Pracovišti zasvětil jeden z čelných představitelů experimentální kardiologie profesní život, v letech 1990–1995 ho vedl jako ředitel.

Bohuslav Ošťádal se věnuje především otázkám ontogenetického vývoje srdce a koronární cirkulace – a to z hlediska funkčních změn, citlivosti k farmakům, odolnosti k ischemickému poškození či pozdním důsledkům působení rizikových faktorů v časných fázích vývoje, zejména s ohledem na pohlavní rozdíly.

Do organizace kardiovaskulárního výzkumu se zapojil na české i mezinárodní úrovni. V roce 2000 založil výzkumné Centrum pro výzkum chorob srdce a cév. Byl a je členem několika vědeckých rad, vedoucím redaktorem i členem redakčních rad odborných časopisů. Padesát let učil patologickou fyziologii na 2. lékařské fakultě UK, věnoval se především výuce postgraduálních studentů. V roce 2016 obdržel medaili Gregora Johanna Mendela za zásluhy v biologických vědách.

O výzkumech srdce ve Fyziologickém ústavu AV ČR se dočtete také v časopise *A / Magazín* (3/2023).

Laureátem medaile Josefa Hlávky se stal i Vladimír Mikeš, významný český básník, překladatel, kritik, esejista a dramatik, nestor české literatury a překladatelství. Od sedmdesátých let 20. století pracoval na novodobém kompletním překladu Dantovy *Božské komedie*, kterou několikrát vydalo Nakladatelství Academia (naposledy v roce 2024).

Jedinečná květena

Půlstoletí bádání, 3349 druhů rostlin a příběhy přesahující hranice jednoho oboru – takové jsou parametry knižního souboru, který představuje nejucelenější encyklopedické zpracování rostlinné diverzity Česka.

Mimořádnou cenu Josefa Hlávky získal autorský kolektiv Botanického ústavu AV ČR za dokončení

devítidílného kompendia *Květena České republiky*. Na závěrečných svazcích se podíleli badatelé Jitka Štěpánková, Jindřich Chrtek a Zdeněk Kaplan.

„Pro *Květenu* bylo stejně jako pro kterýkoli projekt plánovaný na několik desítek let důležité, aby se zajistila dlouhodobá finanční podpora a stabilní a dostatečná pracovní kapacita odborníků,“ zdůraznila Jitka Štěpánková a dodala, že šlo o svízelný úkol: „Kompendium jsme dokončili jen díky úsilí autorů a editorů nad rámec jejich stávajícího vytížení.“

O nečekaných objevech, taxonomických záhadách i důvodech, proč je dílo nepostradatelné pro ochranu rozmanitosti české přírody, se více dočtete v rozhovoru s Jitkou Štěpánkovou ***Botanici dokončili poslední díl Květeny ČR, završili tak padesátiletý projekt.***

Inspirace i motivace

„Přeji vám, aby se ocenění stalo inspirací a motivací k dalším úspěšným krokům na vaší vědecké cestě.“ Těmito slovy poblahopřál Radomír Pánek laureátům cen Josefa Hlávky pro nejlepší studenty a absolventy.

Ocenění získala mezi jinými pětice vědeckých pracovníků, kteří v ústavech Akademie věd ČR dosahují vynikajících výsledků – Tomáš Hostinský z Ústavu fyziky plazmatu, Robin Křišťůfek z Ústavu organické chemie a biochemie, David Lacko z Psychologického ústavu, Martina Lisnerová z Parazitologického ústavu Biologického centra a Michal Vokurka z Historického ústavu.

Podpora vědy a vzdělanosti pokračuje

Slavnostní večer tradičně patřil i předání tzv. trvalých legátů Josefa Hlávky, jež každoročně přispívají ke vzdělávání, kultuře a odborné činnosti. Podpořily město Přeštice, Klatovské gymnázium Jaroslava Vrchlického a Národní technické muzeum.

Text: Luděk Svoboda, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Foto: Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, Jana Plavec, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Bohuslav-Ostadal-obdrzel-Hlavkovu-medaili-nadace-ocenila-i-dalsi-osobnosti-00001>